

Nota explicativă

la proiectul Dispoziției Guvernului pentru modificarea Dispoziției Guvernului Republicii Moldova nr. 81-d/2025 cu privire la instituirea Mecanismului național de asistență la revenire

1.Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului.

Proiectul a fost elaborat de Biroul relații cu diaspora al Cancelariei de Stat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite
--

Elaborarea proiectului Dispoziției Guvernului pentru modificarea Dispoziției Guvernului Republicii Moldova nr. 81-d/2025 cu privire la instituirea Mecanismului național de asistență la revenire este determinată de necesitatea perfecționării cadrului de implementare a Mecanismului, în vederea clarificării unor noțiuni utilizate și consolidării mecanismelor de coordonare și monitorizare a procesului de asistență acordată cetățenilor Republicii Moldova care revin în țară.

Necesitatea promovării acestor modificări rezultă din experiența acumulată în procesul de implementare a Mecanismului național de asistență la revenire, precum și din interacțiunea continuă cu cetățenii Republicii Moldova din diaspora și cu autoritățile publice implicate în acordarea serviciilor destinate persoanelor revenite. Această experiență a evidențiat necesitatea precizării unor concepte utilizate în cuprinsul Mecanismului și consolidării instrumentelor de monitorizare și formulare a recomandărilor pentru îmbunătățirea continuă a politicilor și serviciilor publice destinate cetățenilor reveniți.

Analiza experiențelor raportate de cetățeni evidențiază trei blocuri majore de probleme care transformă astăzi revenirea într-un proces anevoios și, uneori, descurajant.

Problemele de informare și acces - în prezent, informația necesară revenirii este fragmentată între zeci de site-uri instituționale, fiind adesea redactată într-un limbaj birocratic. Lipsa unui portal unic și a unor ghiduri operaționale clare („pas cu pas”) creează un vid de predictibilitate. Cetățenii devin astfel obligați să caute răspunsuri prin rețele informale, ceea ce alimentează incertitudinea și neîncrederea în capacitatea statului de a oferi un suport coerent. Această asimetrie informațională face ca mulți cetățeni să renunțe la ideea revenirii înainte de a face primul pas practic.

Barierile birocratice și legislative - printre cele mai critice blocaje se numără imposibilitatea de a deschide un cont bancar de la distanță sau de a gestiona digital interacțiunea cu anumite servicii înainte de trecerea frontierei.

Obstacolele socio-economice - reprezintă dimensiunea cea mai profundă și mai greu de adresat a reintegrării. Există o decuplare evidentă între așteptările celor reveniți și realitățile pieței muncii locale, dublată de un acces limitat la unele instrumente de finanțare. Dincolo de aspectul financiar, reintegrarea este frânată de un stigmat social subtil și de dificultăți psiho-emoționale (șocul cultural invers), pentru care în prezent există mai puține mecanisme de suport. În mediul rural, accesul limitat la servicii de calitate și absența unor programe dedicate specific tinerilor, familiilor cu copii sau seniorilor fac ca reintegrarea să fie fragilă, crescând riscul de re-emigrare la prima dificultate majoră.

Prin proiect se urmărește completarea Dispoziției Guvernului nr. 81-d/2025 cu prevederi care vor consolida rolul Cancelariei de Stat în coordonarea implementării Mecanismului, valorificarea sistematică a informațiilor și necesităților identificate în procesul de interacțiune cu diaspora și autoritățile publice, precum și îmbunătățirea continuă a cadrului de coordonare a procesului de revenire și reintegrare a cetățenilor Republicii Moldova.

Finalitatea urmărită constă în asigurarea unui mecanism național de asistență la revenire mai coerent, mai eficient și mai bine adaptat necesităților cetățenilor Republicii Moldova care aleg să revină și să se stabilească în țară.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de dispoziție are ca obiect modificarea și completarea Dispoziției Guvernului Republicii Moldova nr. 81-d/2025 cu privire la instituirea Mecanismului național de asistență la revenire, în vederea consolidării cadrului normativ de implementare și coordonare a mecanismului.

Principalele prevederi ale proiectului vizează:

- consolidarea atribuțiilor Cancelariei de Stat, prin intermediul Biroului relații cu diaspora, privind monitorizarea și coordonarea implementării Mecanismului național de asistență la revenire, prin prezentarea anuală a unui raport care va include recomandări pentru îmbunătățirea politicilor publice și a serviciilor destinate cetățenilor Republicii Moldova care au revenit sau intenționează să revină în țară;
- excluderea prevederii referitoare la integrarea Mecanismului național de asistență la revenire cu Sistemul informațional „Serviciul guvernamental de suport clienți”, ca urmare a reevaluării oportunității acesteia;
- definirea noțiunilor de bază „revenire” și „reintegrare”, în scopul asigurării unei interpretări și aplicări unitare a prevederilor Mecanismului;
- completarea cu Anexa nr. 1 – Planul de acțiuni privind implementarea Mecanismului național de asistență la revenire, pentru anii 2026–2028, care

stabilește acțiunile, instituțiile responsabile, termenele de realizare și indicatorii de monitorizare aferenți implementării Mecanismului.

Elementele noi ale proiectului constau în definirea noțiunilor de „revenire” și „reintegrare”, precum și includerea Planului de acțiuni privind implementarea Mecanismului național de asistență la revenire, pentru anii 2026–2028.

Planul este structurat pe 3 obiective majore, 5 grupuri-țintă (persoane revenite pentru reintegrarea profesională și tineri; persoane aflate în situații de vulnerabilitate; familii cu copii; persoane de 65+; antreprenori și investitori), 54 de intervenții concrete și 18 instituții publice implicate.

Planul propune câteva tipuri de intervenții:

- a) Digitalizare și transformare digitală - Registrul cetățenilor reveniți; Portalul unic de reintegrare; Managementul digital al cazurilor; Interoperabilitatea sistemelor informaționale; Integrarea serviciilor în EVO; Dezvoltarea soluțiilor digitale inteligente; Compartimente dedicate pe paginile instituțiilor; Digitalizarea recunoașterii diplomelor și competențelor.
- b) Consolidarea cadrului instituțional și a politicilor publice - Strategia națională privind diaspora; Metodologii și proceduri operaționale; Mecanismul național de referire; Recomandări anuale pentru ajustarea politicilor; Dezvoltarea rețelelor locale de suport; Integrarea revenirii în activitatea APL.
- c) Ocuparea forței de muncă și dezvoltarea competențelor - Campanii de informare; Formare și recalificare profesională; Recunoașterea competențelor dobândite peste hotare; Târguri online de cariere; Platforme digitale de matching între candidați și angajatori; Servicii de consiliere înainte de revenire.
- d) Antreprenoriat și investiții - Educație antreprenorială; Programe de mentorat; Instrumente de grant; Facilități fiscale și vamale; Acces la servicii bancare.
- e) Integrare socială și comunitară - Programe de mentorat; Pachete locale de revenire; Programe comunitare; Sprijin psihologic; Cluburile Seniorilor; Programul „Bun venit acasă”.

5. Fundamentarea economico-financiară

Conform proiectului Cadrului bugetar pe termen mediu pentru anii 2026–2028, pentru Programul 2403 „Susținerea diasporei” sunt prevăzute alocații în sumă de 4,0 mil. lei în anul 2026, 5,0 mil. lei în anul 2027 și 4,0 mil. lei în anul 2028.

Cheltuielile aferente Planului de acțiuni privind implementarea Mecanismului național de asistență la revenire, vor fi acoperite din contul și în limitele alocațiilor bugetare aprobate anual pentru Cancelaria de Stat și celelalte autorități și instituții publice responsabile de implementarea acțiunilor prevăzute, precum și din alte surse de finanțare, în condițiile legislației.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect de Dispoziție nu va fi necesară modificarea altor acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe portalul guvernamental www.particip.gov.md, a fost publicat anunțul privind inițierea elaborării proiectului, accesibil la următorul link:

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-modificare-a-dispozitiei-guvernului-nr-812025-cu-privire-la-instituirea-mecanismului/16914>

Secretar de stat al Guvernului /semnat electronic/ **Daniel ROTARU**